

## ALAPKÉSZSÉGEK FEJLETTSÉGE BÉKÉSCSABA ELSŐ OSZTÁLYOS TANULÓI KÖRÉBEN

**Zentai Gabriella és Hrabovszki Mihály**

*Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ, Békéscsaba*

*Kulcsszavak:* alapkészségek, első osztály, diagnosztikus mérés

Az iskola egyik alapvető célja a készségek, képességek fejlesztése. Korábbi kutatásoknak köszönhetően számos készség, képesség fejlődési folyamata ismert. Az óvodás- és kisiskoláskor elemi alapkészségeinek fejlesztését a gyermekek egyéni vizsgálatára alapozva szolgálja a DIFER Programcsomag. Gyakorlati szempontból a DIFER mellett fontos olyan készségmérő eszközök kidolgozása és kipróbálása is, amelyek csoportos formában, tanórai keretek közt teszik lehetővé a fejlesztést segítő diagnosztikus vizsgálatokat.

2005 májusában Békéscsaba első osztályos tanulói körében teljes körű felmérést végeztünk. A vizsgálat mintáját 12 iskola 23 osztályának 535 tanulója alkotta. Olyan alapvető jelentőségű készségeket választottunk vizsgálatunk tárgyául, amelyek elsajátítása az iskolai tanulásban elsődleges fontosságú. Célunk volt (1) az alapkészségek fejlettségi szintjének megállapítása, (2) mérésünk eredményeinek és az országos sztenderdeknek az összehasonlítása, (3) mindezekkel az iskolák hatékony munkájának segítése.

Vizsgálatunkban a következő készségek szerepeltek: (1) számolási készség; (2) írásmozgás-koordináció; (3) íráskészség; (4) szóolvasó készség. Az írásmozgás-koordináció és a képes szóolvasás tesztet *Nagy József* (mindkettő országosan bemért, kritériumorientált), a számolási készség tesztet *Józsa Krisztián* dolgozta ki. Az íráskészség mérésére készült tesztet a Zuglói Pedagógiai Szolgálattól vettük át. A két utóbbi teszt normaorientált.

Elemzéseink során kritérium- és normaorientált adatelemzési módszereket egyaránt alkalmaztunk: megvizsgáltuk a készségek fejlettségét az optimális elsajátítási szintekhez viszonyítva, emellett feltártuk a tanulók, osztályok, iskolák közötti különbségeket. Eredményeink szerint a békéscsabai első osztályos tanulók átlagos teljesítménye az írásmozgás-koordináció és a képes szóolvasás tesztek esetén az országos átlagtól nem tér el szignifikánsan, a tanulók közötti különbségek viszont jelentősek. Eredményeink összhangban állnak azokkal a kutatási eredményekkel, amelyek szerint a tanulók között az iskolába lépéskor 5-6 évnyi különbség is tapasztalható. Ezek a különbségek vizsgálatunkban az első iskolai év végén is hasonlóan mutatkoznak. Az iskolák és az osztályok közötti különbségek további adalékkal szolgálnak a hazai iskolarendszer erőteljes szelektivitására rámutató kutatási eredményekhez.

A felmért alapkészségek fejlettségéről átfogó képet is igyekeztünk kialakítani, ezért a tesztek legnagyobb magyarázóerővel rendelkező feladatelemeit felhasználva (regresszió- és faktoranalízis alkalmazásával) képeztünk egy alapkészség-index nevű mutatót, amely egyetlen számba sűrítve fejezi ki a készségek fejlettségét. Az iskolák munkáját azzal segítettük, hogy az osztálytanítók minden tanulóról megkapták a készségek fejlettségének diagnosztikus térképét, valamint az alapkészség-indexet jellemző adatokat, ami segítheti további munkájuk sikerességét.